

Світлана Червона старший викладач
Харківська державна академія фізичної культури
Харків, Україна

АРТИКУЛЯЦІЯ СИЛИ І КРАСИ ТІЛЕСНОСТІ У СПОРТІ

Вступ. Дослідження філософських аспектів тілесності в спортивних контекстах має евристичний потенціал для збагачення вітчизняного дискурсу тілесності, в той самий час, як різні інтерпретації дозволяють поглибити рівень рефлексії спортивних проблем. Характерне для теоретичного дискурсу сучасної науки звернення до проблематики тілесності є пріоритетним у синтезі знань про психосоматичну і антропокультурну взаємообумовленість людського буття, засвідчуючи подолання класичного принципу десоматизації людини. «Саме тіло постає в центрі поширених технік моделювання особистості суб'єкта початку третього тисячоліття, що прагне до перетворення і моделювання стану й «образу» власного тіла, яке виступає предметом трансформацій у різноманітних перформативних практиках, результатом штучно-технічної конструкції у спорті» [3, с. 76].

Мета дослідження з'ясувати особливості артикуляції у сприйнятті і осмисленні сили і краси тілесності у спортивній діяльності.

Методи дослідження використано структурно-функціональний метод у процесі аналізу спорту як єдності онтологічної та антропологічної підсистем.

Результати дослідження та їх обговорення. На перетині дослідження філософських проблем спорту і тілесності існує можливість збагатити філософський інструментарій теоретичними та емпіричними досягненнями фізкультурно-спортивної наук в дослідженні психосоматичної адаптації до нових умов життя в колі питань «тілесного досвіду», який є предметом феноменологічних дискурсів. Необхідно поновити дещо деформований під тиском соціально-культурних настанов яскравий ореол творчої сутності «спортсмена як діяча культури, для якого спортивна діяльність є полем розгортання його потенційних креативних здібностей, що своїми виступами на змаганнях створює тілесний образ світу і цим звеличує невгамовну людську сутність [2, с. 94]. Водночас, антропологічний поворот у філософії сучасної філософії продемонстрував хибність штучного розділення людини і тілесності. Дійсно, простежується тенденція у пошуку альтернатив раціональній методології, у межах антропо-культурологічного підходу. Антропокультурний поворот пропонує своєрідну філософію тренування як феномена новітньої постмодерної культури – у рамках цієї філософії він виявляє комплекси вправ і тренувальні програми в усіх соціального буття, поширення набувають терміни «філософське багатоборство», «акробатична етика», «постсоціальне догравання», «зміна тренерів» тощо. Тілесність складає основу сутнісних, ключових самоідентифікацій. Плоть є не менш важливим конститутивним чинником, аніж розум, воля або соціальне середовище. Культурний і екзистенційний сенс тілесності у самовизначенні людини розкривається лише через коло тих буттєвих подій, послідовність яких складає процес самовизначення, а ареною яких є людське тіло. Спорт і фізична культура як сфери соціального буття об'єктивно потрапляють у коло феноменів, ареною актуалізації яких і постає людська тілесність. Історично спорт артикулював силу і красу здорового психосоматичного стану тілесного організму людини. У сучасних різнобічних вимірах функціонування спорту, зокрема, предметності, конкретності, комунікативності, персоналістичності, фокусується здобутий суспільством попередній культурно-цивілізаційний досвід збереження та вдосконалення тілесності [1].

Формування власної тілесності засобами спорту та здорового способу життя стає завданням створення соціально-прийнятної форми репрезентації особистості. Оригінальність при цьому досягається завдяки багатоманітності тілесних практик і видів спорту, чисельність яких невпинно зростає не тільки порівняно із світом античності, але й порівняно із ХХ століттям, що стало таким собі століттям спорту. Наприклад, після відкриття серфінгу (ковзання на дошці по хвилях) з'являється «віндсерфінг» (до дошки додається вітрило), а згодом популярним стає серфінг з парашутом тощо. Велика кількість людей, що проводять робочий день в офісі, сидячи перед екранами комп'ютерів, намагаються після роботи відвідувати спортивні зали, студії фітнесу та йоги, або ж, хоча б, здійснюють прогулянки на відкритому повітрі. Водночас, частина людей, які нехтують базовими принципами здорового способу життя, мають проблеми із вагою, заводять шкідливі звички, постають суб'єктами посиленої уваги засобів масової інформації. На нашу думку, в їхньому випадку, це є проявом складного протиріччя, викликаного

недостатньою увагою сучасної людини до власного тіла.

Висновок. Таким чином у активному включенні людини у сферу фізичної культури і спорту формується культура персональної тілесності як цінності. Сила і краса тіла виступає для людини як цінність. Красиве, сильне і здорове тіло одним із «маркерів» успішності людини. Таке прагнення є характеристикою людської форми, базової екзистенціальної потребою людини. Саме ця потреба, що лежить уже в сфері метафізики і виступає рушійною силою існування і розвитку фізичної культури як частини природного і соціокультурного буття людини.

Список використаної літератури

1. Газнюк Л.М., Семенова Ю.А. Тілесно-соматичний потенціал спортивних практик / Стратегічне управління розвитком фізичної культури і спорту: збірник наукових праць. Харків: ХДАФК, 2022. С.137-143.
2. Ібрагімов М. Філософія спорту : стан та перспективи розвитку. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2014. № 1. С. 93-100.
3. Козачинська В. В. Суб'єкт інформаційного суспільства : «образ тіла», спорт та «виклики» тілесності. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. Х.: ХОВНО-КУ-ХДАДМ, 2012. № 5. С.76-79.